Súd:	Najvyšší správny súd SR
Spisová značka:	4Svk/3/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1019200211
Dátum vydania rozhodnutia:	30. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Michal Matulník
ECLI:	ECLI:SK:NSSSR:2024:1019200211.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. (sudca spravodajca) a členov senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Martina Tisa, v právnej veci žalobcu: RASLEGAL, s.r.o., so sídlom Mostová 2, Bratislava, IČO: 36 855 561, právne zastúpený: PROVENTUS | advokáti s.r.o., so sídlom Mostová 2, Bratislava, IČO: 50 145 126 proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 69594-14/2018/BA zo dňa 4. decembra 2018, v konaní o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, č. k. 2S/30/2019-85 zo dňa 26. mája 2021, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 26. mája 2021, č. k. 2S/30/2019-85 z r u š u j e a vec v r a c i a Správnemu súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

I.

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom zo dňa 26. mája 2021, č. k. 2S/30/2019-85, postupom podľa § 191 ods. 1 písm. c) a d) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie žalovaného č. 69594-14/2018/BA zo dňa 4. decembra 2018, podpísané generálnym riaditeľom (ďalej aj ako „druhostupňové rozhodnutie“) a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Napadnutým rozhodnutím žalovaného, žalovaný ako odvolací druhostupňový správny orgán v súlade s § 19 ods. 2 a ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v rozhodnom znení (ďalej len „Infozákon“ alebo „zákon č. 211/2000 Z. z.“), zamietol odvolanie žalobcu ako žiadateľa proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne č. 69594-9/2018/BA zo dňa 5. novembra 2018, vydaného Sociálnou poisťovňou, ústredie, podpísané riaditeľkou odboru právnej služby ako prvostupňovým správnym orgánom (ďalej aj ako „prvostupňové rozhodnutie“) o odmietnutí sprístupnenia informácie požadovanej žalobcom ako žiadateľom na základe jeho žiadosti o sprístupnenie informácie podľa zákona č. 211/2000 Z. z., doručenej Sociálnej poisťovni zo dňa 17. septembra 2018, v ktorej žiadal o sprístupnenie dokumentov, resp. informácií, a to:
a) zoznamu všetkých vecí (v rozsahu mena a priezviska/obchodného mena žalobcu a žalovaného, konajúceho súdu, spisovej značky veci a predmetu konania - požadovanej náhrady škody, ktorá Sociálnej poisťovni vznikla voči tretím osobám výplatou dávok v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania) pri nárokoch na náhradu škody podľa § 238 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v rozhodnom znení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“ alebo „zákon č. 461/2003 Z. z.“), v ktorých Sociálna poisťovňa vystupuje/vystupovala ako žalobca,

b) všetkých súdnych rozhodnutí vo veci samej, t. j. súdu prvej inštancie, odvolacieho súdu, dovolacieho súdu, prípadne Ústavného súdu Slovenskej republiky, a to vo všetkých veciach zo zoznamu podľa písm. a) vyššie,
c) všetkých žalôb a podaní žalobcu vo veciach zo zoznamu podľa písm. a) vyššie.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmavaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe podľa § 191 ods. 1 písm. c) a d) SSP, ako aj v intenciách ustanovení § 3 ods. 1, § 9 ods. 1, ods. 2, § 12, § 17 ods. 2 zákona
č. 211/2000 Z. z., a dospel k záveru o dôvodnosti podanej žaloby, pričom uvedený záver odôvodňuje podľa krajského súdu existencia vady nesprávneho právneho posúdenia veci, ktorou trpí preskúmavané rozhodnutie žalovaného, ako aj nepreskúmateľnosť samotného rozhodnutia žalovaného pre nedostatok dôvodov v ňom uvedených.

3. Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že podľa § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. vo všeobecnosti platí, že sa sprístupňujú všetky informácie, ktoré majú povinné osoby k dispozícii. Až v ďalšom štádiu, s cieľom zachovania informačnej povinnosti povinnej osoby ako aj práva na prístup k informáciám oprávnenej osoby, je nevyhnutné skúmať, či informáciu ako takú možno sprístupniť minimálne v obmedzenom rozsahu podľa § 9, § 11 a § 12 zákona č. 211/2000 Z. z.. Ak informáciu nemožno sprístupniť ani v obmedzenom rozsahu, potom povinná osoba informáciu nesprístupní podľa § 8, § 10, § 11 citovaného zákona. Podľa názoru krajského súdu, konkrétne dikcia § 9 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z. zo sprístupnenia vylučuje iba informácie, ktoré sa dotýkajú osobnosti a súkromia fyzickej osoby alebo informácie o osobných údajoch fyzickej osoby, pokiaľ nebol vopred k sprístupneniu udelený písomný súhlas takejto dotknutej osoby alebo pokiaľ ich sprístupnenie vyslovene neustanovuje osobitný predpis. Pokiaľ však oprávnenou osobou je požadovaná informácia, ktorá okrem tohto druhu obsahuje aj iné informácie, nie je možné predmetné zákonné ustanovenie vykladať, tak ako to urobil žalovaný, spôsobom prísne nezohľadňujúcim právo verejnosti Slovenskej republiky na informácie iba s odkazom na § 9 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z.. Krajský súd tak zosumarizoval, že pokiaľ žalovaný rozhodol o nevyhovení sprístupniť žalobcom požadované informácie s poukazom na predmetné § 9 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z., a to bez ďalšieho postupu žalovaného ako povinnej osoby skúmať, či uvedené informácie možno sprístupniť v obmedzenom rozsahu, prípadne z časti, v ktorej to osobitný predpis nezakazuje, postupoval žalovaný v rozpore so zásadou vyplývajúcou z § 3 ods. 1, § 12 zákona č. 211/2000 Z. z. (a teda účelu aj zmyslu tohto zákona), ako aj z článku 26 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, čo krajský súd považoval za chybnú aplikáciu práva na zistený skutkový stav. Podľa krajského súdu žalovaný z tohto dôvodu nesprávne interpretoval použitý právny predpis, resp. vyvodil z ním zistených skutkových záverov nesprávne právne závery, čo zakladá dôvod na zrušenie rozhodnutia správneho orgánu podľa § 191 ods. 1 písm. c) SSP.

4. Krajský súd ďalej v odôvodnení rozsudku uviedol, že ďalším zisteným nedostatkom rozhodnutia žalovaného, a to platí tak pre jeho prvostupňové ako aj druhostupňové rozhodnutie, je nedostatok dôvodov, resp. odôvodnenia týchto rozhodnutí, čo má za následok nepreskúmateľnosť rozhodnutia a je dôvodom na zrušenie v súlade s § 191 ods. 1 písm. d) SSP. Rozhodnutie žalovaného trpí nedostatkom vysvetlenia zákonného dôvodu, pre ktorý odmietol sprístupniť požadované informácie.

5. Krajský súd vyhodnotil ako dôvodnú aj žalobnú námietku žalobcu, ktorou tvrdil, že žalovaný pre potreby sprístupnenia žalobcom požadovaných informácií nemusel vytvoriť kvalitatívne novú informáciu. Aby spracovaním určitej informácie povinnou osobou vznikla nová informácia, predpokladá sa, že spracovanie bolo takej intenzity a rozsahu, že obe informácie sa budú od seba odlišovať obsahovo i kvalitatívne. V tejto súvislosti súd uviedol, že medzi účastníkmi napokon ani nebolo sporné, že žalovaný disponuje vyžiadanými informáciami, avšak s argumentom žalovaného pre nevyhovenie žiadosti žalobcu, že takéto informácie nemá v podobe požadovanej žalobcom, krajský súd nesúhlasil. Stotožnil sa s tým, že žalobca nežiadal od žalovaného žiadnu informáciu, ktorá by si pred jej sprístupnením od žalovaného vyžadovala mimoriadny prístup - odborné posúdenie, skúmanie, analýzu, syntézu, zber podkladov a ich obsahové spracovanie či interpretáciu výsledkov skúmania, a celkom isto by postačovalo mechanické vyhľadanie a formulovanie výsledkov tohto vyhľadávania. Uzavrel, že preto nemožno uvažovať o tom, že žalobca požadovanými informáciami nedisponoval a musel by vytvoriť nové informácie ako o zákonnom dôvode požadované informácie nesprístupniť. Dôvodom na nesprístupnenie informácie nie je podľa krajského súdu ani väčší rozsah informácií a tomu zodpovedajúca prácnosť pri zabezpečení dokumentov a ich sumarizácia. Nedostatok personálneho

alebo technického vybavenia nie je vecou oprávnenej osoby a zákon č. 211/2000 Z. z. nemožno vykladať v tom zmysle, že sa právo na informácie má riadiť možnosťami, resp. limitami povinnej osoby zabezpečiť riadne a včas sprístupniť informáciu, ak ju má k dispozícii. S poukazom na § 17 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z. preto opätovne zdôraznil, že vyhľadávanie a zber väčšieho počtu oddelených alebo odlišných informácií je činnosť, ktorú zákonodarca predpokladal pri vybavovaní žiadosti o sprístupnenie informácie, a preto nemožno súhlasiť s názorom žalovaného, ktorý práve potrebu vyhľadávania a zberu rôznych informácií považoval za dôvod, pre ktorý žiadosti o sprístupnenie informácií nevyhovel.

6. O náhrade trov konania rozhodol krajský súd podľa § 167 ods. 1 SSP tak, že v konaní priznal úspešnému žalobcovi ich plnú náhradu voči žalovanému.

II.

7. Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

8. Namietal, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a pri rozhodovaní sa odchýlil od rozhodovacej praxe kasačného súdu (§ 440 ods. 1 písm. g) a h) SSP).

9. Sťažovateľ namietal, že sa nestotožňuje ani s jedným z uvedených dôvodov zrušenia rozhodnutia sťažovateľa zo strany krajského súdu. Opakovane zdôraznil, že svojím druhostupňovým rozhodnutím č. 69594-14/2018-BA zo dňa 4. decembra 2018 rozhodol o nesprístupnení požadovaných informácií žalobcovi z dôvodu, že by sa ich poskytnutím musela najskôr vytvoriť nová kvalitatívne odlišná informácia, a to spôsobom vykonania operácií a výpočtov s určitými informáciami, navyše za predpokladu okamžitého prechodného navýšenia existujúcich personálnych a technických kapacít príslušného organizačného útvaru na vyhľadanie a spracovanie odpovede zo stoviek spisov. Nejednalo by sa výlučne o mechanické vyhľadanie a zhromaždenie informácií, ako si osvojil aj krajský súd. Sťažovateľ vyjadril svoj nesúhlas s tvrdením krajského súdu, že malo byť nesporné, že požadované informácie mal sťažovateľ k dispozícii. Naopak sťažovateľ zdôraznil, že požadované informácie k dispozícii nemal. Ďalej sťažovateľ uviedol, že ďalším dôvodom nesprístupnenia požadovaných informácií bola skutočnosť, že požadované údaje podliehali ochrane podľa zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení ďalších zákonov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon o ochrane osobných údajov"), nakoľko sa jednalo o poskytnutie osobných údajov pri fyzických osobách a rovnako podliehali ochrane podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, podľa ktorého je obmedzené poskytovanie akýchkoľvek údajov o fyzických aj právnických osobách z informačného systému Sociálnej poisťovne, bez ich súhlasu, resp. s výnimkou prípadov ustanovených všeobecne záväzným právnym predpisom. Sťažovateľ s odkazom na vyššie zmienené § 170 ods. 1 a ods. 2 zákona o sociálnom poistení, s ktorým sa podľa neho krajský súd nijako nevysporiadal, považuje napadnuté rozhodnutie krajského súdu navyše aj za nepreskúmateľné. V zmysle uvedeného § 170 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení je žalovaný oprávnený poskytnúť údaje o fyzických a právnických osobách z informačného systému Sociálnej poisťovne len so súhlasom dotknutých osôb, ak samotný zákon o sociálnom poistení alebo osobitný predpis neustanovuje inak. Sociálna poisťovňa môže tak uvedené údaje bez súhlasu dotknutých fyzických a právnických osôb poskytnúť tretím osobám len v rozsahu potrebnom na výkon činností súvisiacich s vymáhaním a postupovaním pohľadávok. Podľa zákona o sociálnom poistení, sú teda akékoľvek informácie z informačného systému sťažovateľa chránené zákonom a ich poskytnutie je možné len so súhlasom fyzických a právnických osôb, ktorých sa údaje dotýkajú, pričom podľa sťažovateľa ani zo zákona o sociálnom poistení a ani zo zákona č. 211/2000 Z. z. o slobode informácií nevyplýva povinnosť povinnej osoby tento súhlas získavať. Údaje, ktoré požaduje žalobca sú jednoznačne údajmi z informačného systému sťažovateľa, vzhľadom na čo podliehajú uvedenej ochrane, čomu krajský súd nevenoval žiadnu pozornosť.

10. Sťažovateľ ďalej v kasačnej sťažnosti s odkazom na § 9 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. v spojení s ustanovením § 2 zákona o ochrane osobných údajov uviedol, že v prípade sprístupnenia žalobcom požadovaných informácií (pokiaľ by aj boli tieto sťažovateľom vytvorené podľa požiadavky žalobcu) by sa bezpochyby jednalo o poskytovanie osobných údajov, poskytovanie ktorých je obmedzené vyššie uvedeným zákonom. Podľa sťažovateľa z definície osobných údajov podľa zákona o ochrane osobných údajov vyplýva, že osobným údajom je aj meno a priezvisko, a to predovšetkým v spojitosti s ďalšími

údajmi, na základe ktorých je možné identifikovať konkrétnu osobu. Keďže žalobca v predmetnej žiadosti požadoval okrem iného aj konajúci súd, spisovú značku veci a predmet konania - požadovanej náhrady škody, uvedené informácie by vo vzájomnej spojitosti jednoznačne dokázali identifikovať účastníkov konania ako dotknuté osoby, pričom obsahom uvedených konaní je aj popis skutkových okolností prípadov, pri ktorých vznikla škoda klientom sťažovateľa, prípadne aj zdravotné diagnózy poškodených, keďže sa jedná o uplatňovanie regresných nárokov podľa § 238 zákona o sociálnom poistení, vzhľadom na čo by sa následne žalobca vedel z čiastočných informácií dopátrať k identifikovaniu konkrétnych fyzických osôb a ich údajov vrátane osobitných kategórií osobných údajov (údaje o zdravotnom stave) so zverejnených rozsudkov súdmi. Podľa sťažovateľa ide teda o osobné údaje, na základe poskytnutia ktorých by bolo možné či už priamo, alebo nepriamo určiť osobu, no predovšetkým o údaje, ktoré pochádzajú z informačného systému sťažovateľa údajov (sťažovateľ opäť podotýka, že § 170 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení nechráni len osobné údaje, ale všetky údaje z informačného systému Sociálnej poisťovne) a ich poskytnutím by došlo k zásahu do práva dotknutých osôb podľa zákona o sociálnom poistení a v prípade fyzických osôb aj podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobode informácií a zákona o ochrane osobných údajov.

11. Sťažovateľ opakovane zdôrazňuje, že informáciami, ktoré požaduje žalobca nedisponoval a ani nedisponuje. Pripustil len, že eviduje údaje, z ktorých je možné vytvoriť nové požadované údaje, no len veľmi obtiažne, čo však zákon neukladá ako povinnosť, čo potvrdzuje aj súdna prax. V konečnom dôsledku požadované informácie je možné z databázy sťažovateľa získať, avšak nie jednoduchým mechanickým vyhľadaním a zapísaním do inej tabuľky ako uvádza krajský súd, ale odborným preštudovaním a preskúmaním celého spisového materiálu každého spisu sťažovateľa, ktorá má 36 pobočiek (v minulosti 38) a ústredie, ktoré evidujú a riešia náhrady škody podľa § 238 zákona o sociálnom poistení, čo by v súčasnosti predstavovalo preštudovanie a posúdenie viac ako 100 000 spisov (poväčšine písomných, nie elektronických). V uvedenej súvislosti je sťažovateľ toho názoru, že krajský súd sa vlastne skutkovým stavom vôbec nezaoberal a rozhodoval len v teoretickej rovine existencie databázy, z ktorej by sa dali požadované údaje jednoducho filtrovať, čo však v konaní nikde nie je preukázané. Sťažovateľ poukazuje aj na skutočnosť, že povinnosť viesť evidenciu konaní podľa § 238 zákona o sociálnom poistení neukladá zákon o sociálnom poistení, podľa ktorého sťažovateľ v uplatňovaní škody postupuje. Predmetná informácia teda neexistuje a nie je možné ju sprístupniť aj z dôvodu, že jej vznik by predstavoval náročný proces tvorby z iných informácií, teda bol by evidentne vytvorením kvalitatívne novej informácie.

12. Sťažovateľ, v súvislosti s jeho námietkou ohľadom odklonu krajského súdu od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, poukázal na podporu svojich tvrdení na niekoľko rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, konkrétne sp. zn. 7Sžik/1/2017 zo dňa 24. októbra 2017, v ktorom súd analogicky so situáciou sťažovateľa konštatoval, „...že nebola povinnosť žalovaného v spojení s prvostupňovým správnym orgánom sťažovateľovi požadované informácie sprístupniť, keď síce žiadané informácie sa u povinnej osoby nachádzajú, je však ich vyhľadávanie podstatne sťažené tým, že povinná osoba by mala mechanicky vyhľadávať údaje v stovkách súdnych spisov, resp. bankových výpisov, tieto údaje kvalitatívne posudzovať podľa obsahu žiadosti, vyňať ich, zhromaždiť a vteliť ich do odpovedí na žiadosť. Takéto vynímanie informácie z veľkého súboru súdnych spisov, bankových výpisov a ich zhromaždenie s cieľom ich poskytnutia žiadateľovi aj podľa kasačného súdu v súlade s názorom správneho súdu možno považovať za vytváranie novej informácie, keď povinná osoba s ohľadom na obsah zákona o slobode informácií nie je povinná vytvárať databázu informácií, ktorými v momente podania žiadosti nedisponuje...“. Ďalej poukázal na ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sži/5/2016 zo dňa 31. januára 2019, sp. zn. 3 Sži/4/2014 zo dňa 12.06.2014, sp. zn. 10 Sži/2/2016 zo dňa 31. mája 2017, či sp. zn. 2 Sžo/190/2018 zo dňa 27. mája 2009, či Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 157/2019, III. ÚS 96/2010, v ktorých podľa sťažovateľa, identicky súdy vyhodnotili, že za okolností obdobných situácii sťažovateľa by sa jednalo o časovo a technicky náročné vytvorenie kvalitatívne novej informácie, čo nie je účelom a zmyslom zákona č. 211/2000 Z. z., prípadne sa jedná o zneužitie práva oprávnenej osoby na informácie v rozpore s týmto zákonom.

13. Záverom sťažovateľ uviedol, že nesúhlasí s právnym názorom krajského súdu, na základe ktorého tento pristúpil k zrušeniu druhostupňového rozhodnutia žalovaného a rovnako ho svojím obsahom považuje za odkláňajúce sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu. Nakoľko sa krajský súd opomenul vyjadriť k podstatnej argumentácii sťažovateľa ohľadom jeho práva nesprístupniť informácie podľa § 170 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení, má sťažovateľ za to, že napadnuté rozhodnutie

krajského súdu považuje naviac za nepreskúmateľné. Navrhol, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok zmenil tak, že žaloba žalobcu sa zamieta v celom rozsahu a žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

III.

14. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti žalovaného vyjadril elektronicky podaním zo dňa 17. augusta 2021.

15. Žalobca považuje rozsudok krajského súdu zo dňa 26. mája 2021, č. k. 2S/30/2019-85 za vecne správny, bez akýchkoľvek nedostatkov. Jeho odôvodnenie za zrozumiteľné, jasné, presné a vysoko sofistikovane reagujúce na všetky relevantné okolnosti prejednávanej veci. V plnom rozsahu sa s ním stotožňuje. Navrhuje, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť žalovaného zamietol ako nedôvodnú a žalobcovi priznal plnú náhradu trov konania. Zároveň žiada, aby kasačný súd uložil žalovanému povinnosť sprístupniť požadovanú informáciu v lehote do desiatich dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, resp. aby žalovanému uložil pokutu za nesplnenie povinnosti sprístupniť ním požadované informácie.

16. Na dôvažok považuje žalobca za potrebné vyjadriť sa ku kasačnej sťažnosti v troch bodoch, a to I/ ku časti týkajúcej sa tvrdenia žalovaného, že žalobcom požadované informácie nemajú pre neho žiadny význam, nakoľko žalovaný pri uplatňovaní regresov podľa § 238 zákona o sociálnom poistení koná vlastnými zamestnancami a teda jeho činnosť nie je potrebné ani podrobovať verejnej kontrole. Žalobca toto tvrdenie dementuje a poukazuje, že jednak v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. nie je žiadna oprávnená osoba povinná preukázať účel ním požadovanej informácie a tiež, že z údajov verejne dostupných je zrejmé, že žalovaný využíva pri uplatňovaní regresov podľa zmieneného § 238 zákona o sociálnom poistení aj externé právne služby (platené žalovaným), neopomínajúc pri tom fakt, že napokon všetci zamestnanci žalovaného sú platení z verejných prostriedkov, a preto existuje legitímny dôvod na verejnú kontrolu na nakladanie s verejnými prostriedkami. Žalobca II/ zároveň poukazuje na nekonzistentnosť informácií poskytovaných žalovaným ohľadom skutočného počtu súdnych spisov a tiež presvedčenie, že žalovaný musí práve aj vzhľadom na externé právne služby disponovať žalobcom požadovanými informáciami. V treťom bode vyjadruje žalobca zásadný nesúhlas s postojom žalovaného do budúcna nevyhovieť žalobcovi sprístupneniu ním požadovaných informácií a tento považuje za spochybňovanie súdnej autority.

17. Žalovaný v replike zo dňa 17.08.2021 zotrval na skutkových a právnych dôvodoch vyjadrených v kasačnej sťažnosti. Navyše sa vyjadril k žalobcom vytýkaným vyššie uvedeným trom bodom, pričom vysvetlil, že tieto sú žalobcom nesprávne interpretované a účelové. Žalovaný uviedol, že v kasačnej sťažnosti boli ním uvádzané iba ako podporné argumenty k zásadným argumentom, ku ktorým sa žalobca ani nevyjadril.

18. V reakcii na repliku žalovaného, žalobca vo svojej duplike zo dňa 28. septembra 2021 opakovane trvá na svojom pôvodnom vyjadrení, v podstatných argumentoch sa odvolávajúc na správnu žalobu v tejto veci ním podanú na krajský súd dňa 11. februára 2019, tvrdenia žalovaného popiera a dementuje, a v návrhu na ďalšie kroky kasačného súdu opätovne opakuje návrhy vyslovené v bode 15 tohto rozhodnutia.

19. Žalovaný v reakcii na dupliku žalobcu, podal dňa 18. októbra 2021písomné vyjadrenie, v ktorom zareagoval na žalobcom mu vytýkanú pasivitu vo veci ďalšieho jeho postupu ako orgánu verejnej správy a žalobcom zmienené nové podanie správnej žaloby zo dňa 20. augusta 2021 argumentujúc, že postupuje v súlade so zákonom.

IV.

20. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. h/ SSP) (ďalej len „Najvyšší správny súd“ alebo „kasačný súd“) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie predchádzajúce jeho vydaniu postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovaného je dôvodná.

21. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

22. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

23. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmavajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

24. Predmetom konania o kasačnej sťažnosti v danej veci bol rozsudok krajského súdu č. k. 2S/30/2019 - 85 zo dňa 26. mája 2021, ktorým súd postupom podľa § 191 ods. 1 písm. c) a d) SSP zrušil rozhodnutie žalovaného č. 69594-14/2018/BA zo dňa 4. decembra 2018 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Napadnutým rozhodnutím žalovaného, žalovaný ako odvolací druhostupňový správny orgán v súlade s § 19 ods. 2 a ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám zamietol odvolanie žalobcu ako žiadateľa proti prvostupňovému rozhodnutiu Sociálnej poisťovne č. 69594-9/2018/BA zo dňa 5. novembra 2018 o odmietnutí sprístupnenia informácie požadovanej žalobcom ako žiadateľom na základe jeho žiadosti o sprístupnenie informácie podľa zákona č. 211/2000 Z. z., doručenej žalovanému dňa 17. septembra 2018, v ktorej žiadal o sprístupnenie dokumentov, resp. informácií, a to:
a) zoznamu všetkých vecí (v rozsahu mena a priezviska/obchodného mena žalobcu a žalovaného, konajúceho súdu, spisovej značky veci a predmetu konania - požadovanej náhrady škody, ktorá Sociálnej poisťovni vznikla voči tretím osobám výplatou dávok v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania) pri nárokoch na náhradu škody podľa § 238 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, v ktorých Sociálna poisťovňa vystupuje/vystupovala ako žalobca,
b) všetkých súdnych rozhodnutí vo veci samej, t. j. súdu prvej inštancie, odvolacieho súdu, dovolacieho súdu, prípadne Ústavného súdu Slovenskej republiky, a to vo všetkých veciach zo zoznamu podľa písm. a) vyššie,
c) všetkých žalôb a podaní žalobcu vo veciach zo zoznamu podľa písm. a) vyššie.

25. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. každý má právo na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii. Právo na prístup k informáciám sa nevzťahuje na informácie, ktoré nie sú k dispozícii, najmä na vytváranie výkladových stanovísk, rozborov, analýz, referátov, odborných stanovísk, politických stanovísk, prognóz a výkladov právnych predpisov a na vytváranie názorov.

26. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z. informácie sa sprístupňujú bez preukázania právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu, pre ktorý sa informácia požaduje.

27. Podľa § 9 ods. 1, prvej vety zákona č. 211/2000 Z. z. informácie, ktoré sa dotýkajú osobnosti a súkromia fyzickej osoby, písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkajúce sa fyzickej osoby alebo jej prejavov osobnej povahy povinná osoba sprístupní len vtedy, ak to ustanovuje osobitný zákon, alebo s predchádzajúcim písomným súhlasom dotknutej osoby.

28. Podľa § 9 ods. 2, prvej vety zákona č. 211/2000 Z. z. informácie o osobných údajoch fyzickej osoby, ktoré sú spracúvané v informačnom systéme za podmienok ustanovených zákonom, povinná osoba sprístupní len vtedy, ak to ustanovuje zákon, alebo na základe predchádzajúceho písomného súhlasu dotknutej osoby.

29. Podľa § 12 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. všetky obmedzenia práva na informácie vykonáva povinná osoba tak, že sprístupní požadované informácie vrátane sprievodných informácií po vylúčení tých informácií, pri ktorých to ustanovuje zákon. Oprávnenie odmietnuť sprístupnenie informácie trvá iba dovtedy, kým trvá dôvod nesprístupnenia.

30. Podľa § 2 zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov osobnými údajmi sú údaje týkajúce sa identifikovanej fyzickej osoby alebo identifikovateľnej fyzickej osoby, ktorú možno identifikovať priamo

alebo nepriamo, najmä na základe všeobecne použiteľného identifikátora, iného identifikátora, ako je napríklad meno, priezvisko, identifikačné číslo, lokalizačné údaje, alebo online identifikátor, alebo na základe jednej alebo viacerých charakteristík alebo znakov, ktoré tvoria jej fyzickú identitu, fyziologickú identitu, genetickú identitu, psychickú identitu, mentálnu identitu, ekonomickú identitu, kultúrnu identitu alebo sociálnu identitu.

31. Podľa § 170 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení Sociálna poisťovňa zhromažďuje údaje na výkon sociálneho poistenia a starobného dôchodkového sporenia v rozsahu ustanovenom osobitným predpisom, na plnenie funkcie prístupového bodu podľa § 120 ods. 5 a údaje potrebné na hodnotenie vývoja hospodárenia Slovenskej republiky a tvorbu a hodnotenie efektívnosti a účinnosti verejných politík (ďalej len "analytické údaje") vo vlastnom informačnom systéme. Používanie údajov zhromaždených v informačnom systéme je výhradným právom Sociálnej poisťovne.

32. Podľa § 170 ods. 2, prvej a druhej vety zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení Sociálna poisťovňa môže poskytovať údaje zo svojho informačného systému len so súhlasom fyzických osôb a právnických osôb, ktorých sa údaje priamo týkajú, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak. Sociálna poisťovňa môže údaje podľa odseku 1 bez súhlasu dotknutých fyzických osôb a právnických osôb poskytnúť tretím osobám len v rozsahu potrebnom na výkon činností súvisiacich s vymáhaním a postupovaním pohľadávok a účastníkom konania o nároku na rodičovský dôchodok, vdovský dôchodok, vdovecký dôchodok alebo sirotský dôchodok alebo o nároku na ich výplatu, ak ide o osobné údaje uvedené v rozhodnutí, ktoré sú nevyhnutné na posúdenie nároku na rodičovský dôchodok, vdovský dôchodok, vdovecký dôchodok alebo sirotský dôchodok alebo nároku na ich výplatu.

33. Podľa článku 26 Ústavy SR: „(1) Sloboda prejavu a?právo na informácie sú zaručené. [...] (4) Slobodu prejavu a?právo vyhľadávať a?šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o?opatrenia v?demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a?slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a?mravnosti. (5) Orgány verejnej moci majú povinnosť primeraným spôsobom poskytovať informácie o?svojej činnosti v?štátnom jazyku. Podmienky a?spôsob vykonania ustanoví zákon.“

34. Najvyšší správny súd z obsahu súdneho spisu, ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovaného mal preukázané, že žalobca dňa 17. septembra 2018 doručil žalovanému písomnú žiadosť o sprístupnenie informácií podľa § 14 a nasl. zákona č. 211/2000 Z. z., v ktorej požiadal o sprístupnenie dokumentov, resp. informácií uvedených v bode 23 pod písm. a) až c). Žalovaný o vybavení predmetnej žiadosti rozhodol rozhodnutím o odmietnutí sprístupnenia informácie č. 69594-9/2018/BA vypracovaným dňa 5. novembra 2018, doručeným žalobcovi dňa 12. novembra 2018. Voči uvedenému prvostupňovému rozhodnutiu žalovaného podal žalobca dňa 27. novembra 2018 odvolanie, o ktorom rozhodol žalovaný dňa 4. decembra 2018 svojím druhostupňovým rozhodnutím č. 69594-14/2018/BA a ktorým žalovaný odvolanie žalobcu zamietol a rozhodnutie prvostupňového orgánu žalovaného potvrdil. Rozhodnutie žalovaného o odvolaní bolo žalobcovi doručené dňa 7. decembra 2012. Žalobca uvedené rozhodnutie žalovaného napadol správnou žalobou, o ktorej rozhodol krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. č. k. 2S/30/2019-85 rozsudkom zo dňa 26. mája 2021 tak, že zrušil rozhodnutie žalovaného č. 69594-14/2018/BA zo dňa 4. decembra 2018 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Voči rozsudku krajského súdu podal žalovaný dňa 1. júla 2021 kasačnú sťažnosť, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom a odchýlenie sa od rozhodovacej praxe kasačného súdu podľa § 440 ods. 1 písm. g) a h) SSP a navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2S/30/19-85 zo dňa 26. mája 2021 zmenil tak, že žaloba žalobcu sa zamieta v celom rozsahu a žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

35. Primárnou úlohou kasačného súdu je v?medziach podanej kasačnej sťažnosti posúdiť, či sa krajský súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď druhostupňové rozhodnutie žalovaného potvrdzujúce rozhodnutie povinnej osoby o?nesprístupnení informácií považoval za nezákonné a pre nedostatok dôvodov za nepreskúmateľné a či sa pri svojom rozhodovaní neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu.

36. Správny súd napadnutým rozsudkom zrušil druhostupňové rozhodnutie žalovaného kvôli nesprávnemu právnemu posúdeniu veci žalovaným, ako aj kvôli nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov v ňom uvedených. Z?odôvodnenia tohto rozsudku je zrejmé, že krajský súd dospel k názoru,

že žalovaný vo svojom rozhodnutí nesprávne aplikoval ním použité ustanovenia § 9 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z. o obmedzení práva oprávnenej osoby na informácie, a to tým, že sa okrem posúdenia rozsahu nevyhnutného obmedzenia práva na informácie nezaoberal aj otázkou sprístupnenia informácie oprávnenej osoby aspoň z časti, v ktorej to osobitný právny predpis (zákon o ochrane osobných údajov) nezakazuje. Zákon č. 211/2000 Z. z. je podľa krajského súdu koncipovaný tak, že jeho základnou zásadou vyjadrenou v § 3 ods. 1 tohto zákona, je sprístupniť v zásade všetky informácie, ktoré majú povinné osoby k dispozícii. Ak informáciu nemožno v celom jej rozsahu sprístupniť, potom sa sprístupnenie požadovanej informácie obmedzí. A ak zákon vyslovene určuje, že takúto informáciu nemožno sprístupniť ani v obmedzenom rozsahu, až v takomto krajnom prípade sa informácia nesprístupní, pričom povinná osoba je za uvedených okolností povinná dostatočne svoje rozhodnutie o odmietnutí sprístupnenia informácie odôvodniť. Nedostatok dôvodov v napadnutom rozhodnutí žalovaného bolo druhým dôvodom rozhodnutia krajského súdu o jeho zrušení a vrátení veci žalovanému na ďalšie konanie. Krajský súd považoval za dôvodnú aj námietku žalobcu, podľa ktorej žalovaný pre potreby sprístupnenia dokumentov podľa jeho žiadosti o sprístupnenie informácií nemusel vytvoriť kvalitatívne novú informáciu, ktorej spracovanie a intenzity by bolo takého rozsahu, že by sa táto nová informácia od pôvodnej líšila obsahovo i kvalitatívne.

37. Podľa § 134 ods. 1 SSP bol krajský súd v?prerokúvanej veci zásadne viazaný dôvodmi žaloby, keďže nešlo o?žiadnu z?výnimiek upravených v § 134 ods. 2 SSP. Jeho úlohou tak bolo posúdiť otázku nezákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného len z?pohľadu žalobných bodov, ktoré žalobca v?žalobe uplatnil. Úlohou správneho súdu tak bolo predovšetkým preskúmať, či žalobca skutočne svojou žiadosťou žiadal o informácie, ktorými žalovaný disponuje a či je žalovaný povinný ich žalobcovi podľa zákona č. 211/2000 Z. z. poskytnúť. Na základe toho mal potom krajský súd odpovedať na otázku, či žalovaný v?preskúmavanom rozhodnutí správne ustálil, či takto žiadané informácie žalovaný má alebo nemá a súčasne, či ide o informácie právo na prístup ku ktorým sa zákon č. 211/2000 Z. z. vzťahuje.

38. Podľa § 3 ods. 1 prvej vety zákona č. 211/2000 Z. z. má totiž každý právo na prístup k?informáciám, ktoré má povinná osoba k?dispozícii. Ustanovenie citovaného odseku 1 pokračuje v druhej vete formuláciou aj tzv. negatívneho vymedzenia informácie, t. j. definíciou informácie, na ktorú sa právo prístupu na informácie podľa citovaného zákona nevzťahuje. Ide o informácie, ktoré nie sú k dispozícii, a za ktoré zákonodarca demonštratívnym výpočtom považuje najmä dotazy na nové informácie v podobe vytvárania výkladových stanovísk, rozborov, analýz, referátov, odborných stanovísk, politických stanovísk, prognóz a výkladov právnych predpisov či vytváranie názorov. Požiadavka, aby povinná osoba mala žiadané informácie k?dispozícii, tak musí byť skúmaná už v?prvom kroku posudzovania žiadosti o?poskytnutie takýchto informácií. Ak povinná osoba zistí, že žiadané informácie vôbec nemá k?dispozícii, alebo ide o informácie z kategórie podľa druhej vety § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z., má to podľa citovaného zákona za následok, že žiadateľovi nevznikne subjektívne právo na to, aby mu povinná osoba takéto informácie poskytla. To znamená, že povinná osoba môže jeho žiadosť bez ďalšieho odmietnuť, pokiaľ nie sú dané podmienky na jej postúpenie inej povinnej osobe (§ 15 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z.). Pokiaľ povinná osoba zistí, že požadované informácie má k?dispozícii v?akejkoľvek súvislosti (napr. preto, že ich vytvára, zhromažďuje, vyhodnocuje alebo uchováva a prípadný dotaz oprávnenej osoby na ich vytvorenie možno jednoducho zabezpečiť, napríklad automatizovaným spôsobom ako súčasť informačných technológií), možno uvažovať nad tým, či ich sprístupneniu nebránia konkrétne dôvody vymedzené v § 8 až 11 zákona č. 211/2000 Z. z., prípadne či nie je dôvod na postup povinnej osoby podľa § 12 zmieneného zákona. Ako už bolo uvedené, v?tu prerokúvanej veci žalovaný tak vo svojom druhostupňovom rozhodnutí, ako napokon aj v prvostupňovom rozhodnutí, odmietol sprístupniť žalobcovi žiadané informácie s odôvodnením že ich nemá k?dispozícii. Kasačný súd je toho názoru, že potom ale neprichádzalo vôbec do úvahy, aby sa žalovaný zaoberal dôvodmi odmietnutia sprístupnenia podľa § 9 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z., ako to vo svojom rozhodnutí naznačoval správny súd. Pokiaľ teda správny súd vytýkal žalovanému akokoľvek nesprávny právny názor v?súvislosti s?týmito ustanoveniami, vytýkal mu právne posúdenie, z?ktorého preskúmavané rozhodnutie vôbec nevychádzalo a?ktoré tak nemohlo byť dôvodom jeho zrušenia podľa § 191 ods. 1 písm. c) SSP.

39. Ako žalovaný správne namieta vo svojej kasačnej sťažnosti, krajský súd sa vôbec nezaoberal kľúčovou právnou otázkou, ktorá tvorila aj základ správnej žaloby, a?to, či?je správny záver žalovaného, že žiadanými informáciami (v požadovanej forme a rozsahu) vôbec nedisponuje, resp. ide o takú „novú informáciu“, ktorú by žalovaný musel vytvoriť na základe konkrétnej žiadosti žalobcu. V tejto

súvislosti poukazuje kasačný súd aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Sžo/55/2015, ktorý uviedol, „....že povinná osoba, resp. žalovaný nie je povinný získavať, vyžadovať, zhromažďovať, vyhodnocovať, vyhľadávať ba dokonca spracovávať materiály požadované žiadateľom, ak sa v ich originálnej podobe v jeho dokumentácii nenachádzajú a ani to, aby povinné osoby museli vykonávať na žiadosť oprávnených osôb také úkony, ktoré nesmerujú k výkonu ich právomoci, alebo realizovať vyhodnocovaciu činnosť na požiadanie.“ Ako už bolo uvedené, podľa citovaného § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. je prvotným predpokladom vzniku subjektívneho práva žiadateľa voči povinnej osobe na informáciu to, aby povinná osoba žiadanými informáciami disponovala. V?súvislosti s?výslovnou požiadavkou na poskytnutie informácií v podobe nových údajov spracovaných podľa žalobcom určených kritérií, kasačný súd upriamuje pozornosť správneho súdu aj na bohatú komentárovú literatúru (porov. napr. Wilfing, P. Zákon o?slobodnom prístupe k?informáciám. Bratislava: VIA IURIS 2012, Ikrényi P. a? kol. Zákon o?slobodnom prístupe k?informáciám. Komentár. Bratislava: Wolters Kluver 2015, či Stolář, J. - Klinger, D. Zákon o slobodnom prístupe k informáciám (veľký komentár). Košice: SOTAC, s.r.o. 2020), ktorá sa podrobne zaoberala rozlišovaním medzi jednoduchým vyhľadaním informácií a?vytvorením kvalitatívne novej informácie, napr. vo forme spracovania novej databázy, či rozboru. Aj judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v?tomto smere zdôraznila, že zákon č. 211/2000 Z. z. o?slobode informácií v?žiadnom ustanovení neukladá povinnému subjektu spracovávať údaje do určitých databáz len preto, že o?to požiada žiadateľ. Kasačný súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Sžso/31/2008, v ktorom súd skonštatoval, že „žalovaný nie je povinný vytvárať databázu informácií, ktorými pri podaní žiadosti nedisponuje. Z logického a sémantického výkladu dotknutých ustanovení zákona o slobode informácií je zrejmé, že právo na prístup k informáciám sa týka len tých informácií, ktoré má povinná osoba k dispozícii a dohodnúť si iný spôsob sprístupnenia požadovaných informácií prichádza do úvahy len v prípade, ak povinná osoba disponuje informáciami v požadovanom rozsahu a štruktúre, avšak nemôže ich sprístupniť žiadateľovi ním požadovaným spôsobom, teda sa netýka prípadu, kedy povinný subjekt požadovanými informáciami nedisponuje. Zákon o slobode informácií v žiadnom ustanovení neukladá povinnému subjektu spracovávať údaje do určitých databáz, ak o to požiada žiadateľ a teda ani v predmetnej veci nemal žalovaný povinnosť takúto databázu vytvárať.“ Obdobne reagoval Najvyšší súd SR aj v rozsudku, sp. zn. 7Sži/40/2014, kde uviedol, že „... oprávnené osoby môžu požadovať len informácie o takých im neznámych skutočnostiach, ktoré má povinná osoba k dispozícii a ktoré je povinná na žiadosť poskytnúť. Rozširujúci výklad, podľa ktorého by povinná osoba musela spracovať údaje do inej formy ako je tá, v ktorej sa nachádzajú, alebo poskytovať oprávnenej osobe kompletné podklady, ktoré má k dispozícii by žiadosť o poskytnutie informácie v skutočnosti zmenil na pokyn nadriadeného, čo nebolo a nie je účelom zákona o slobode informácií. Žiadosť o poskytnutie informácie má za cieľ sprístupniť verejnosti jej neznáme údaje vo veciach verejných bez toho, aby sa žiadosť stala pokynom na výkon určitých činností alebo postupu povinnej osoby. Marila by sa tým výkonná aj riadiaca funkcia nadriadených, kontrolných alebo dozor vykonávajúcich orgánov a do výkonu verejnej správy by zasahovali subjekty, ktoré za jej činnosť nezodpovedajú a ani ju nevykonávajú.“

40. V súvislosti s otázkou posúdenia, či povinná osoba má, resp. nemá k dispozícii požadovanú informáciu, považuje kasačný súd za potrebné poukázať aj na Smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1024 z 20. júna 2019 o otvorených dátach a opakovanom použití informácií verejného sektora, ktorá vo svojom čl. 5 ods. 1 uvádza, že „subjekty verejného sektora a verejné podniky sprístupňujú svoje dokumenty v akomkoľvek už existujúcom formáte alebo jazyku a pokiaľ je to možné a vhodné elektronickými prostriedkami, vo formátoch, ktoré sú otvorené, strojovo čitateľné, prístupné, vyhľadateľné a opakovane použiteľné, spolu s ich metaúdajmi. Formát i metaúdaje spĺňajú podľa možnosti formálne otvorené štandardy. Zároveň v ods. 3 pokračuje, že „Z odseku 1 nevyplýva subjektom verejného sektora povinnosť vytvoriť alebo upraviť dokumenty alebo poskytnúť výňatky s cieľom zabezpečiť súlad s uvedeným odsekom, ak by si to vyžadovalo neprimerané úsilie presahujúce rámec jednoduchej operácie.“ Smernica je s odkazom na ustanovenie čl. 249 Zmluvy o založení ES a § 22a zákona č. 211/2000 Z. z., ako aj jeho prílohy, v celosti súčasťou slovenského právneho poriadku a možno sa dovolávať jej prednostného účinku.

41. K otázke zneužitia práva na prístup k informáciám, ktorého sa sťažovateľ s odkazom na početnú judikatúru súdov Slovenskej republiky dovoláva, kasačný súd konštatuje, že inštitút zneužitia práva na informácie nie je legislatívne upravený ani v?zákone č. 211/2000 Z. z. ani v?inom právnom predpise. Je však odvoditeľný z?ústavných princípov Slovenskej republiky (článok 1 ods. 1 Ústavy SR, podľa ktorého SR je demokratický a?právny štát a článok 152 ods. 4 Ústavy SR, podľa ktorého výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a?ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v?súlade

s touto ústavou) a?potvrdený rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít SR. Inštitút zneužitia práva je preto uplatniteľný pri výklade a?aplikácii zákona č. 211/2000 Z. z. aj bez výslovnej zákonnej úpravy. Zneužitie práva (abusus iuris) býva vo všeobecnosti definované ako konanie zdanlivo dovolené, ktorým má byť dosiahnutý výsledok nedovolený, pričom osobitným druhom zneužitia práva je šikanózny výkon práva, spočívajúci vo výkone práva so zámerom spôsobiť inému neprimeranú ujmu (uznesenie Ústavného súdu ČR, IV. ÚS 4257/16).

42. Zneužitie práva uznal aj Najvyšší súd SR ako zásadu aplikácie zákona č. 211/2000 Z. z. a tiež ako validný dôvod pre odmietnutie sprístupnenia informácie povinnou osobou, a?to predovšetkým v?rozsudku sp. zn. 3 Sži/4/2014, na ktorý odkazuje vo svojej kasačnej sťažnosti aj sťažovateľ. Podľa citovaného rozsudku Najvyššieho súdu SR: „Zneužitie práva v oblasti práva na informácie je v zásade individuálnou situáciou, kedy v?rámci správnej úvahy a v rámci úvahy súdu existuje dostatočný počet indícií, že cieľom žiadosti o?informácie nie je reálny záujem získať informáciu. Existenciu tohto reálneho záujmu, ktorý súvisí s vážnosťou prejavenej vôle žiadateľa je nevyhnutné odlišovať od?formalizovaného právneho záujmu na poskytnutí informácie, ktorý žiadateľ nemusí preukazovať.“ Najvyšší súd SR ďalej v rozhodnutí vymenoval aj typické znaky zneužitia práva: „Typickým znakom zneužitia práva na informácie je skutočnosť, že žiadateľ o poskytnutie informácie žiada „všetko“, pričom v žiadosti ustupuje kvalita informácie nad rozsahom. Zneužívaná je skutočnosť, že výkon práva na informácie nepodlieha poplatkovej povinnosti. Skutočnosť, že?informácie nepodliehajú poplatkovej povinnosti však znamená, že právo musí byť vykonávané primeraným spôsobom. Ďalším typickým znakom je, že sú žiadané prevádzkové informácie organizácie, ktoré vyžadujú aktívnu činnosť organizácie pri ich vyhľadávaní a ktoré v zásade nemajú priamu súvislosť s vymedzeným úsekom štátnej správy, na ktorom povinná osoba pôsobí. Žiadané sú informácie, ktorých vyhľadanie a poskytnutie dokáže zahltiť a?nadmerne zamestnať orgán verejnej správy práve činnosťou, ktorá u zamestnancov je spôsobilá vyvolať pocit, že nejde o racionálnu činnosť, ale napriek tomu ju musia splniť.“ Vychádzajúc z?vyššie uvedeného sa kasačný súd stotožňuje s názorom uvedeným v citovanom rozsudku, že „povinná osoba odmietajúca prístup k?informáciám z dôvodu zneužitia práva je povinná preukázať, že žiadateľ nemal skutočnú vôľu, motív či zámer na sprístupnení informácií, t. j. na naplnení skutočného legitímneho zmyslu a účelu zákona č. 211/2000 Z. z., ale na spôsobení ujmy povinnej osoby (sťažení či?ochromení jej chodu). Úmysel zneužiť právo na prístup k?informáciám musí byť zjavný a?správnymi orgánmi preukázaný nad všetku rozumnú pochybnosť, pretože odmietnutie informácie s?poukazom na zneužitie práva je potrebné chápať ako riešenie ultima ratio a?ako?reštriktívne konštruovanú výnimku z?ústavou garantovaného práva na prístup k?informáciám.“

43. V tejto súvislosti poukazuje kasačný súd aj na rozsudok Najvyššieho správneho súdu SR, sp. zn. 5Sžik/5/2020 publikovaný v Zbierke stanovísk a?rozhodnutí NSS SR č. 2/2022, ročník: I., v ktorom konštatoval, že: „Úmysel zneužiť právo na prístup k?informáciám musí byť zjavný a správnymi orgánmi preukázaný nad všetku rozumnú pochybnosť, pretože odmietnutie informácie s?poukazom na?zneužitie práva je potrebné chápať ako riešenie ultima ratio a?ako reštriktívne konštruovanú výnimku z?ústavou garantovaného práva na prístup k?informáciám. Veľký počet podaných žiadostí na vyvodenie záveru o?zneužití práva v?zmysle judikatúry nepostačuje. Podľa názoru kasačného súdu je potrebné prihliadať aj na ďalšie okolnosti podania žiadostí, najmä na obsah a?kvalitu požadovaných informácií, spôsob formulácie a stupeň konkrétnosti požadovaných informácií, úroveň obťažnosti ich sprístupnenia vo väzbe na zákonné lehoty na ich vybavenie a?ich spôsobilosť privodiť povinnej osobe neprimeranú ujmu v?prípade ich sprístupnenia či zmysel a hodnotu požadovaných informácií pre žiadateľa a výkon spoločenskej kontroly, ako aj vzťah informácií k?výkonu verejnej moci. Na konštatáciu zneužitia práva musí byť prítomný dostatočný počet indícií či dôkazov, pričom samotný počet podaných infožiadostí nesmie viesť a?priori ku konštatácii zneužitia práva. Rozhodnutie povinnej osoby o?odmietnutí informácií z?dôvodu zneužitia práva musí byť s?poukazom na uvedené indície a?dôkazy dôkladne odôvodnené.“

44. Aby bolo možné náležite posúdiť, či v prejednávanej veci konanie žalobcu vykazuje znaky zneužitia práva na prístup k?informáciám, je podľa kasačného súdu nevyhnutné prihliadnuť nielen na kvalitu a?rozsah individuálnej žiadosti žalobcu, či spôsob formulácie a stupeň konkrétnosti požadovaných informácií, ale aj na úmysel žalobcu privodiť povinnej osobe neprimeranú ujmu v prípade ich sprístupnenia. Odhliadnuc od kvalitatívnej náročnosti rozsahu žalobcom požadovanej informácie je kasačný súd toho názoru, že v uvedenom prípade ani samotná žiadosť žalobcu o sprístupnenie

informácií, ktorá je predmetom tohto konania, s?ohľadom na rozsah, kvalitu a?druh požadovaných informácií, neodôvodňuje záver o?zneužití práva.

45. Ako žalovaný správne namieta ďalej vo svojej kasačnej sťažnosti, krajský súd sa nezaoberal ani otázkou posúdenia § 170 ods. 1 a ods. 2 zákona o sociálnom poistení vo vzťahu k zákonu č. 211/2000 Z. z. a k zákonu o ochrane osobných údajov, resp. krajský súd sa nezaoberal posúdením vzťahu kolidujúcich základných práv a to pri strete práva na informácie s právom na ochranu osobnosti a súkromného života, alt. s právom na ochranu osobných údajov. Kasačný súd úvodom iba poukazuje, že zákon č. 211/2000 Z. z. je všeobecným právnym predpisom poskytujúcim spoločnú úpravu, ktorá sa použije vždy, keď neexistuje úprava špeciálna. Vo vzťahu k iným zákonom teda pôsobí ako lex generalis a príslušný špeciálny zákon deroguje jeho postavenie len v takom rozsahu, v ktorom sám problematiku poskytovania informácií upravuje. Zákon o sociálnom poistení vo svojich ustanoveniach upravuje otázku zhromažďovania, zverejňovania a ochrany údajov všeobecne v § 170 a § 171. Ide konkrétne o úpravu utvárania a používania informačného systému a zároveň vymedzenia spôsobu používania, spracovávania a poskytovania údajov zhromažďovaných v informačnom systéme Sociálnej poisťovne. Údaje zo svojho informačného systému môže poskytnúť vyslovene len so súhlasom fyzických osôb a právnických osôb, ktorých sa údaje priamo týkajú, ak zákon o sociálnom poistení (v nasledujúcich odsekoch citovaného § 170 zákona o sociálnom poistení sú výnimky, ktoré sa v tu prejednávanej veci neuplatňujú) alebo osobitný predpis neustanovuje inak. Ak aj kasačný súd pripustí, že v danom prípade by poskytnutie požadovaných informácií podliehalo súhlasu dotknutých osôb (fyzických alebo aj právnických), je potrebné venovať zvýšenú pozornosť právam na ochranu osobnosti fyzických osôb, súkromia, ako aj osobných údajov vo vzťahu k § 9 až § 11 zákona č. 211/2000 Z. z. (t. j. výnimkám z práva na prístup k informáciám). V zmysle § 9 tohto zákona je sprístupnenie informácií týkajúcich sa osobnosti, súkromia fyzickej osoby, ako aj osobných údajov podmienené predchádzajúcim súhlasom dotknutej osoby. V tomto kontexte kasačný súd iba uvádza, že pokiaľ ide o súhlas na spracovanie osobných údajov, ktorý je upravený v zákone o ochrane osobných údajov, ten sa poskytuje výlučne len na spracúvanie údajov vymedzených v § 3 zákona o ochrane osobných údajov. Týmto súhlasom sa logicky nedáva prevádzkovateľovi podľa zákona o ochrane osobných údajov povolenie na zverejnenie/ sprístupnenie spracúvaných údajov. Pokiaľ však ide o súhlas so sprístupnením vymedzených údajov v zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z., je povinná osoba v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. povinná tento mať od dotknutej osoby pred sprístupnením informácií bez ohľadu na účel spracúvania osobných údajov. Možno zhrnúť, že povinná osoba disponujúca súhlasom na spracúvanie osobných údajov pre konkrétny špecifický účel v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. nie je automaticky tiež oprávnená tieto osobné údaje zverejniť. Kasačný súd zároveň s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6 Sži 9/2013, podľa ktorého „Ak žiadateľ požiada o sprístupnenie informácií o sprístupnenie dokumentov obsahujúcich informácie o osobných údajoch fyzickej osoby, povinná osoba ich podľa § 9 ods. 1 a 2 zákona č. 211/2000 Z. z. sprístupní len vtedy, ak to ustanovuje osobitný zákon alebo na základe predchádzajúceho písomného súhlasu dotknutej osoby (osoby, ktorej sa týka informácia o súkromí alebo osobný údaj). Keďže tieto ustanovenia neukladajú povinnej osobe povinnosť požiadať o písomný súhlas dotknutú osobu, povinná osoba nemusí žiadať dotknutú osobu (resp. blízku osobu alebo zákonného zástupcu) o súhlas. Ak žiadateľ o informáciu nevie preukázať takýto súhlas dotknutej osoby alebo ak súhlas nie je založený v úradnom spise, povinná osoba informáciu nesprístupní.“ dodáva, že povinná osoba nemá povinnosť si takýto súhlas dotknutej osoby v súvislosti s podanou žiadosťou o sprístupnenie informácií vyžiadať.

46. Pokiaľ kasačný súd pokračuje vo svojej úvahe, a pripustí, že žalovaný potom, čo vylúčil výnimky z obmedzenia práva na prístup informáciám, je povinný postupovať v zmysle nasledujúceho § 12, ktorého princíp „čo nie tajné, je verejné“ sa aplikuje aj na prípady obmedzenia sprístupňovania informácií zakotvených v iných osobitných zákonoch, dáva kasačný súd do pozornosti aj rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 10 Sžik/2/2017, v ktorom súd konštatoval: „Úlohou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu kasačného bolo posúdiť správnosť právnych záverov krajského súdu, ktorý po preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného dospel k záveru, že žalovaný postupoval v súlade s platnou právnou úpravou, keď sťažovateľovi neposkytol informácie o „živých“ súdnych konaniach v rozsahu informácie o účastníkoch týchto súdnych konaní v postavení fyzickej osoby, s uvedením identifikácie menom a priezviskom osoby.“ Súd sa v uvedenom rozhodnutí zaoberal naviac aj otázkou sprístupnenia údajov o právnickej osobe. Kasačný súd v súvislosti tu citovaným rozsudkom Najvyššieho súdu SR iba upriamuje pozornosť aj na druh a citlivosť žalobcom požadovaných informácií, a nevyhnutnosť starostlivého zváženia povahy žalobcom požadovaných informácií v kontexte § 8 až §

11 zákona č. 211/2000 Z. z., a či vo vzájomnej súvislosti (v akejkoľvek kombinácii) nie sú údaje v nich uvedené, spôsobilé priamo alebo nepriamo identifikovať osoby, ktorých sa tieto údaje týkajú. Prípadne, či aj po aplikácii § 12 zákona č. 211/2000 Z. z. nebude účel požadovaných informácií úplne zmarený.

47. Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní tak bude správnu žalobu vecne prejednať a posúdiť argumentáciu žalobcu, ako aj žalovaného, najmä s ohľadom na posúdenie, či žalovaný požadovanou informáciou disponuje alebo nie a následne či teda žalovaný v napadnutom rozhodnutí zdôvodnil nesprístupnenie žalobcom požadovaných informácií v súlade s ustanoveniami zákona č. 211/2000 Z. z.. Je potrebné zvážiť, či sama okolnosť, že žalovaný (prípadne pobočky žalovaného) síce eviduje početné súdne konania o náhrade škody podľa § 238 zákona o sociálnom poistení, znamená, že žalovaný má k?dispozícii rozbor údajov o?týchto konaniach usporiadaných podľa žalobcom vymedzených kritérií (tak ako sú uvedené v bode 23 tohto rozhodnutia v členení pod písm. a) až c)) alebo či by takéto usporiadanie existujúcich údajov znamenalo vytváranie novej, doteraz neexistujúcej informácie (spracovanie novej databázy pri vynaložení neprimeraného úsilia nad rámec jednoduchých operácií) v?zmysle citovanej judikatúry a horeuvedenej smernice. Pokiaľ sa správny súd nestotožní s dôvodmi nesprístupnenia požadovaných informácií žalovaným a ani sám na základe vlastného dokazovania takéto dôvody nezistí, je povinný postupovať podľa § 193 SSP a uložiť vo výroku svojho rozsudku žalovanému ako povinnej osobe povinnosť, ktorá spočíva v sprístupnení požadovaných informácií. Na dôvažok je potrebné zohľadniť aj to, či by osobné údaje v týchto informáciách (dokumentoch) uvedené, či už jednotlivo, prípadne vo vzájomnej spojitosti neviedli k priamemu alebo nepriamemu identifikovaniu konkrétnych osôb a ich údajov, vrátane osobitných kategórií osobných údajov (údaje o zdravotnom stave), čím by došlo k zásahu do práva dotknutých osôb v rozpore s ustanoveniami zákona č. 211/2000 Z. z., ako zákona o ochrane osobných údajov a zákona o sociálnom poistení. Alternatívne zvážiť, či by aj následná selekcia a anonymizácia uvedených osobných údajov v požadovaných informáciách, neviedla v konečnom dôsledku k zmareniu účelu a zmyslu poskytovanej informácie, nevynímajúc od okolností technickej a personálnej náročnosti vytvorenia požadovaného výstupu.

48. Z dôvodov uvedených vyššie najvyšší správny súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 1 v spojení s § 440 ods. 1 písm. g) SSP zrušil a vec vrátil Správnemu súdu v Bratislave na ďalšie konanie. V tejto súvislosti najvyšší správny súd uvádza, že od 1. júna 2023 nadobudol účinnosť zákon č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (reforma súdnictva), ktorým boli zriadené Správny súd v Banskej Bystrici, Správny súd v Bratislave a Správny súd v Košiciach (ďalej len „správne súdy“). V zmysle § 3 ods. 1 zákona č. 151/2022 Z. z., správne súdy začnú svoju činnosť 1. júna 2023. Výkon súdnictva prechádza od 1. júna 2023 z krajských súdov na správne súdy vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. júna daná právomoc správnych súdov.

49. V novom rozhodnutí vo veci rozhodne správny súd aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu v pomere hlasov 3:0
(§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.